4. előterjesztés melléklete

Dombiratos Község Önkormányzata stratégia ellenőrzési terve

2025-2029. év

A belső ellenőrzés hatóköre kiterjed az Önkormányzatra a Battonyai Közös Önkormányzati Hivatal Magyardombegyházi kirendeltségére, az Önkormányzat irányítása alatt álló költségvetési szervekre és az Önkormányzat tulajdonában álló gazdasági társaságra.

A fent nevezett gazdálkodókra vonatkozóan az alábbi stratégiai ellenőrzési tervet terjesztem elő:

A stratégiai ellenőrzési terv nem konkrét programokat foglalja magába, hanem a belső ellenőrzés átfogó céljaira, folyamatok kockázataira, és a belső ellenőrzés fejlesztési folyamataira vonatkozó megállapításokat tartalmazza.

Hosszú távú célkitűzések és az azzal összhangban lévő belső ellenőrzési stratégiai célok

Az Önkormányzat hosszú távú célkitűzései a belső ellenőrzés fókuszában az alábbiak szerint kerültek meghatározásra:

- Az Önkormányzat tevékenységében a szabályosság, hatékonyság és az eredményesség szempontjának szem előtt tartása.
- Az Önkormányzat intézményei működésének, gazdálkodásának folyamatos ellenőrzése.
- Együttműködési megállapodások alapján a Nemzetiségi Önkormányzatok szabályos működésének folyamatos ellenőrzése.
- Az önkormányzati tulajdonú Kft. működésének ellenőrzése szabályosság, hatékonyság, eredményesség szem előtt tartásával.
- A belső ellenőrzési tevékenység kiterjed az adott szervezet minden tevékenységére, különösen a költségvetési bevételek, és kiadások tervezésének, felhasználásának és elszámolásának, valamint az eszközökkel és forrásokkal való gazdálkodás vizsgálatára.
- A belső ellenőrzés elemzi, vizsgálja és értékeli a belső kontrollrendszerek kiépítésének, működésének jogszabályoknak és belső szabályzatoknak való megfelelését.
- A belső ellenőrzés vizsgálja a Bkr. hatálya alá tartozó valamennyi gazdálkodó és az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság működésének, hatékonyságát, eredményességét a rendelkezésre álló erőforrásokkal való gazdálkodást, a vagyon megóvását és gyarapítását, az elszámolások megfelelőségét.
- A belső ellenőrzés vizsgálja és értékeli az ügymenetek, eljárásrendek jogszabályoknak és belső szabályzatoknak való megfelelését.

A belső ellenőrzés stratégiai céljai

A Bkr. 2. § b) pontja szerint a " *belső ellenőrzés: független, tárgyilagos, biztonságot adó és tanácsadó tevékenység, amelynek célja, hogy az ellenőrzött szervezet működését fejlessze és eredményességét növelje, az ellenőrzött szervezet céljai elérése érdekében rendszerszemléletű megközelítéssel és módszeresen értékeli, illetve fejleszti az ellenőrzött szervezet irányítási és belső kontrollrendszerének hatékonyságát"*.

Az államháztartási kontrollok alapvető célja az államháztartási pénzeszközökkel, vagyonnak történő szabályszerű, szabályozott, hatékony és eredményes gazdálkodás biztosítása.
A belső ellenőrzés és a vezetés feladata annak vizsgálata, hogy a vezetés által kialakított és működtetett kockázatkezelési, ellenőrzési és irányítási rendszerek és eljárások megfelelnek-e a követelményrendszernek.

Az ellenőrzés hatásköre kiterjed mind a jogszabályok, mind a felhatalmazás és a saját hatáskörben kiadott szabályzatok, irányelvek, eljárások pontos betartásának és betartatásának ellenőrzésére.
A nemzetközi standardok alapján a belső ellenőrzés következő lényeges ismérveit kell hangsúlyozni:

- a belső ellenőrzés egy, az ellenőrzés és az arról készült jelentés irányultságában bizonyosságot adó és tanácsadó tevékenység,
- a belső ellenőrzés a felelős szervezetirányítás egyik legfontosabb elemeként működik,
- a belső ellenőrzés az eredményesség növelésével segíti a költségvetési szerv belső kontrollrendszerének folyamatait.

A belső ellenőrzés célja az Önkormányzat egészére kiterjedő ellenőrzési rendszer keretében a folyamatos és rendszeres ellenőrzés alapjainak megteremtése és továbbfejlesztése, a környezeti változásokra különböző módon reagáló rendszerek vizsgálata, értékelése.
Ezek a rendszerek:

- önkormányzati feladatellátás rendszere
- helyi közszolgáltatás rendszere
- intézményhálózat rendszere
- vagyongazdálkodás rendszere
- településüzemeltetés rendszere
- szociális és egészségügyi rendszere
- feladat és hatáskörök rendszere
- gazdálkodás belső kontrollrendszere

Vizsgálni és értékelni kell:

- **a folyamatba épített, előzetes és utólagos vezetői ellenőrzési rendszerek kiépítésének, működésének jogszabályoknak és szabályzatoknak való megfelelését,**
- **pénzügyi irányítási és ellenőrzési rendszerek működésének gazdaságosságát és eredményességét,**
- **az erőforrásokkal való gazdálkodást, a vagyon megóvását és gyarapítását, valamint az elszámolások, beszámolók megbízhatóságát.**
- **a számviteli rend és fegyelem betartását,**
- **az előirányzott bevételek teljesítésének megfelelősségét,**
- **a kiadások szabályszerű és racionális, az önkormányzat költségvetéséből céljelleggel nyújtott támogatások rendeltetésszerű felhasználását,**

- **a vagyongazdálkodás szabályszerűségét, eredményességét a vagyonvédelem biztosítását,**
- **hazai és európai Uniós pályázati források felhasználásának szabályszerűségét,**
- **közbeszerzési tevékenység szabályszerűségét,**
- **a normatív állai hozzájárulások, támogatások igénylésének, elszámolásának jogszabályi megfelelését,**
- **az intézmények feladatellátásának és gazdálkodásának színvonalát, szabályszerűségét, hatékonyságát, gazdaságosságát,**
- **a nemzetiségi önkormányzatok szabályos és hatékony működését.**

Az ellenőrzéseknek kockázatelemzésen kell alapulnia és biztosítani kell a magasabb kockázatú rendszerek, folyamatok előbbi, illetve gyakoribb ellenőrzését. A belső ellenőrzési tevékenység során szabályszerűségi, pénzügyi, rendszer- és teljesítményellenőrzéseket, illetve informatikai rendszerellenőrzéseket kell lefolytatni.

A belső kontroll rendszer értékelése:

Az államháztartásról szóló törvény 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Áht.) értelmében az államháztartási kontrollok célja az államháztartás pénzeszközeivel és a nemzeti vagyonnal történő szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes gazdálkodás biztosítása.
A belső kontrollrendszer az Áht. 69. §-ában meghatározott rendszer, amely a kockázatok kezelésére és a tárgyilagos bizonyosság megszerzése érdekében kialakított folyamatrendszer, amely azt szolgálja, hogy megvalósuljanak a következő célok:

a) a működés és gazdálkodás során a tevékenységeket szabályszerűen, gazdaságosan és hatékonyan hajtsák végre,
b) az elszámolási kötelezettségeket teljesítsék,
c) megvédjék az erőforrásokat a veszteségektől, károktól és nem rendeltetésszerű használattól.

Elsődleges elvárás a belső kontrollrendszer keretében a független belső ellenőrzési rendszer kialakítása és működtetése, amely magába foglalja az Önkormányzat és az irányított szervek belső ellenőrzési tevékenységének egységes szervezeti keretben történő ellátását. A belső ellenőrzés kialakításáról, megfelelő működtetéséről és függetlenségének biztosításáról a jegyző köteles gondoskodni.
Az Önkormányzat irányítása alatt álló költségvetési szervek és a nemzetiségi önkormányzatok külön független belső ellenőrzést nem működtetnek, a belső ellenőrzési tevékenység ellátása egységesen az Önkormányzat szervezésében történik.
A belső ellenőrzési rendszer részeként a jegyző és a költségvetési szervek vezetői kötelesek az Áht. és a Bkr. követelményeinek megfelelően kialakítani és működtetni az alábbiakat.

A belső kontrollrendszer elemei:

a) kontrollkörnyezet,
b) kockázatkezelési rendszer,
c) kontrolltevékenységek,
d) információs és kommunikációs rendszer
e) monitoring rendszer

A költségvetési szervekre vonatkozóan a Bkr. 8. §-a belső ellenőrzés feladatának határozta meg belső kontrollrendszerek jogszabályoknak és szabályzatoknak való megfelelő kiépítését,

működésének elemzését, vizsgálatát, értékelését, továbbá a belső kontrollrendszerek gazdaságos, hatékony és eredményes működésének elemzését, vizsgálatát, értékelését.

A jegyző és a költségvetési szerv vezetője köteles olyan szabályzatokat kiadni, folyamatokat kialakítani és működtetni a szervezeten belül, amelyek biztosítják a rendelkezésre álló források szabályszerű, szabályozott, gazdaságos és eredményes felhasználását.

A jegyző és a költségvetési szerv vezetője köteles elkészíteni és rendszeresen aktualizálni a költségvetési szerv ellenőrzési nyomvonalát, amely a költségvetési szerv működési a leírása és tartalmazza a felelősségi, valamint informális szinteket és kapcsolatokat, irányítási és ellenőrzési pontokat, lehetővé téve azok nyomon követését és utólagos ellenőrzését.

A jegyző és a költségvetési szerv vezetője köteles kockázatkezelési rendszert működtetni.
A belső ellenőrzés az Önkormányzat céljainak elérése érdekében a soros ellenőrzések alkalmával elemzi, vizsgálja és értékeli a kockázatkezelési, (pénzügyi) irányítási és kontroll eljárások működését, beleértve a beépített előzetes és utólagos vezetői ellenőrzést is.

A kockázat tényezők és értékelésük:

A Belső Ellenőrök Nemzetközi Szervezetének 2010 számú standardja meghatározza, hogy a belső ellenőrzési tervnek kockázatkezelésen kell alapulnia.
A kockázatelemzési folyamat célja, hogy azonosítsa, elemezze, rangsorolja és dokumentálja a szervezet folyamataiban és főbb szervezeti egységeinél létező kockázatokat. A kockázatelemzés az első lépés ahhoz, hogy az éves ellenőrzési tevékenységet a költségvetési szerv vezetőivel egyetértésben meghatározott ellenőrzési fókusszal összehangolják. A kockázatelemzés szolgáltatja a legfontosabb információt a belső ellenőrzési tevékenységek konkrét ellenőrzések) előkészítéséhez is.

A stratégiai ellenőrzési terv kialakításakor figyelembe vett kockázati elemek az alábbiak:
- a gazdasági, jogi és szabályozási, politikai környezetváltozás,
- az önkormányzatok feladatainak változása, strukturális átrendeződése,
- a szervezet, a működés összetettsége,
- a számviteli rendszerek megbízhatósága,
- a szabályozottság megléte/hiánya
- a szervezet állandósága,
- az információáramlás és az információnyújtás elégtelensége,
- a dolgozók képzettsége, gyakorlottsága, hozzáértése,
- az általános külső és belső ellenőrzési környezet
- a működési környezet kockázatai
- a makrogazdasági hatások változásából eredő működési kockázatok

Az Önkormányzat és Intézményeire ható kockázatok a következők:
- a jogszabályi változások figyelmen kívül hagyása, helyi szabályozások hiánya,
- a költségvetésben tervezett bevételek elmaradása, előre nem tervezett kiadások felmerülése, forráshiányból adódó kockázat,
- nem megfelelő információáramlás a szervezeten belül,
- a nem megfelelő dokumentáltság,
- a gazdálkodás tárgyi feltételeinek hiánya,
- a dolgozók képzettségének és gyakorlatának hiánya.

A rendszeresen elvégzett felügyeleti és pénzügyi ellenőrzésekkel az ellenőrzött szerveknél a gazdálkodásban és annak dokumentáltságában rejlő hibák visszaszoríthatók, minimalizálhatók.
A kockázatkezelés feladat- és hatáskörét külön szabályzatban, munkaköri leírásokban, vezetői utasításokban kell szabályozni.

A belső ellenőrzésre vonatkozó fejlesztési terv

Dombiratos Község Önkormányzata a belső ellenőrzési tevékenységet külső szolgáltató bevonásával látja el. A belső ellenőr egyben ellátja a Bkr. - ben meghatározott belső ellenőri vezető feladatkörébe tartozó feladatokat is.
A külső szolgáltató kiválasztásakor minden esetben figyelemmel kell lenni a 22/2019. (XII.23.) PM rendelet 2. § (1) bekezdésében előírt általános és szakmai követelményekre. A külső szolgáltató biztosítja a folyamatos továbbképzését, szakmai konzultációkon való részvételét, illetve a feladatellátás informatikai hátterét.

A belső ellenőrzési tevékenységet végzőkre vonatkozó fejlesztések célja, hogy a belső ellenőrök képzettsége és szakmai gyakorlata kielégítse az ellenőrzési tevékenységgel szemben támasztott szakmai követelményeket. A belső ellenőrökkel szemben elvárás a továbbképzéseken való részvétel és a folyamatos felkészülés.

A belső ellenőrzés tárgyi és információs igénye:

Az ellenőrzött szervek kötelesek a helyszíni ellenőrzések alkalmával az ellenőr számára a megfelelő munkakörülményeket biztosítani (Bkr. 28. § d) pont). A belső ellenőr további tárgyi és információs feltételei biztosításáról a jegyző gondoskodik.

Az ellenőrzés által vizsgálandó területek

Az intézmények ellenőrzésekor a vizsgálandó területeknél figyelembe kell venni a fenntartott intézményi szervezet struktúrájában vagy tevékenységében bekövetkező változásokat.

- Dombiratos Község Önkormányzatánál és az irányítása alá tartozó költségvetési szervnél, - **kétévente** - kockázatelemzésen alapuló felügyeleti ellenőrzést kell végezni.
- A nemzetiségi önkormányzatoknál **kétévente,** átfogó ellenőrzést kell végezni.

Az ellenőrzés területén kockázatelemzés alapján meghatározott prioritási területek az alábbiak:

- **szabályozottság aktualizálása és érvényesülése a gyakorlatban,**
- **az operatív gazdálkodás szabályainak betartása.**
- **a normatív állami támogatások igénylése és elszámolása, a jogszabályi előírásoknak való megfelelés,**
- **a költségvetési év eredményeként keletkezett pénzmaradvány vizsgálta, és keletkezésének elemzése,**
- **pénzügyi gazdasági ellenőrzés által feltárt hiányosságok, megszüntetése, felszámolása érdekében megtett intézkedések,**
- **a működtetéséhez előírt belső szabályzatok meglétének ellenőrzése, valamint a pénzügyi irányítási és ellenőrzési rendszerek működésének értékelése,**

- **közbeszerzések és közbeszerzési eljárások ellenőrzése,**
- **az EU-s forrásokkal megvalósuló fejlesztési feladatok teljesítésének ellenőrzése.**
- **szervezeti változások és más döntések hatásainak vizsgálata, értékelése,**
- **a megbízó által igényelt célellenőrzések végrehajtása.**
- **közigazgatási eljárásrendek szabályszerűségének vizsgálata**

Az ellenőrzések kiemelt területeit minden évben felül kell vizsgálni és a megváltozott feladatokhoz, körülményekhez kell igazítani.

Dombiratos, 2025. január 22.

Váczi Julianna sk.
belső ellenőr